

Nuorisovaltuuston aloite hajusteiden käytöstä koulussa

Kaupunginhallitus 02.02.2026 § 28

Viitasaaren nuorisovaltuusto on esittänyt kokouksessaan 29.11.2025 seuraavan aloitteen:

”Haapaniemen koulussa yläkoululaisten osalta on vuosien saatossa käyty paljon keskustelua hajusteiden käytöstä. Keskustelu on pyörinyt enimmäkseen hajusteiden liiallisen käytön ympärillä, mutta ei ole määritelty, paljonko on liikaa. Koulussa on paljon hajusteherkkiä, joiden arkeen tuoksut vaikuttavat hyvin konkreettisella tasolla. Joku saattaa saada migreenin, toisella keuhkot menevä ahtaalle astman vuoksi. Nuorisovaltuustolla on tiedossa tapauksia, joissa hajusteiden aiheuttamat terveysongelmat ovat johtaneet useisiin poissaoloihin koulusta. Ymmärrämme myös, että hajusteiden käyttö on joillekin nuorille itseilmaisun keino, mutta täytyy löytyä jokin muu vaihtoehto, joka ei vaaranna toisten terveyttä. Itsemääräämisoikeuteen ei voi vedota, jos se vaikuttaa jatkuvasti kanssaoppilaiden hyvinvointiin. Nuorisovaltuuston mielestä koulun täytyy tehdä tehokkaampia toimia, jotta kaikilla olisi tasavertainen mahdollisuus hyvinvoivaan kouluarkeen.

Viitasaaren nuorisovaltuusto vaatii seuraavia asioita:

- Muutos Haapaniemen koulun järjestyssääntöihin niin, että toisia haittaavasta hajusteiden käytöstä voidaan poistaa opiskelija luokkatilasta ja tarpeelliseksi nähdyssä tilanteessa lähettää kotiin. Myös kasvat keskustelu ja jälki-istunto voisivat olla toimivia keinoja.
- Lisää keskustelua esimerkiksi terveystiedon tunneille hajusteherkkyydestä sekä ihan perushygieneiasta sen vuoksi, että jotkut perustelevat hajusteidensa käyttöä sillä, että muuten haisisivat hielle. Toivomme sellaista keskustelua, jossa ei syyllistetä heti hajusteita käyttäviä, vaan lähestytään asiaa niin, että se saa oppilaat miettimään, kuinka tarpeellista niitä on lopulta käyttää.”

Lisätiedot: Hallintopalvelujen palvelualuejohtaja Anni Riihimäki, puh. 044 459 7301, anni.riihimaki@viitasaari.fi

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus päättää siirtää valtuustoaloitteen sivistys- ja hyvinvointilautakunnan käsittelyyn.

Päätös

Hyväksyttiin.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Jatkokäsittelyyn sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 18.03.2026 § 19
84/00.01.03.01/2026

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja on pyytänyt Haapaniemen koulun rehtorilta vastineen nuorisovaltuuston aloitteeseen. Vastineessa todetaan seuraavaa:

Nuorisovaltuuston kirjelmässä nostetaan esille toisia haittaava hajusteiden käyttö yläluokilla. Hajusteisiin reagoidaan eri tavoin. Hankalimmillaan hajusteet aiheuttavat migreeni- tai astmakohtauksia.

Vastine:

Tavoitteena koulussa on järjestää ja ylläpitää koulupäivä sellaisena, että kaikki voivat siihen osallistua. Hajusteasioissa tämä tarkoittaa sitä, että toisia haittaavia hajusteita ei käytetä. Jos niitä kuitenkin käytetään, niin käyttöön puututaan, kun se saatetaan koululla henkilökunnan tietoon. Tätä työtä tulee arjessa tehdä päivittäin.

Nuorisovaltuusto vaatii muutosta järjestyssääntöihin siten, että siellä erikseen mainittaisiin toisia haittaava hajusteiden käyttö. Tähän liittyen esitetään myös erilaisia seuraamuksia.

Vastine:

Haapaniemen koulun järjestyssäännöt on päivitetty 1.8.2025 (oheismateriaali).

Hajusteasioissa toimitaan järjestyssääntöjen kohdan 1 pohjalta – ”Koulussamme noudatetaan koulun kaikkien aikuisten ohjeita.” Jos oppilaalla havaitaan toisia haittaavaa hajusteiden käyttöä, siitä keskustellaan ja ohjeistetaan vähentämään hajusteen käyttöä sekä tarvittaessa lopettamaan sen käyttö kokonaan. Asia saatetaan myös huoltajien tietoon ja tarvittaessa käydään myös tarkempi keskustelu asiasta. Mikäli toisia haittaava hajusteiden käyttö jatkuu, on ohjeistuksena tällaisen oppilaan poistaminen luokasta. Näin myös on toimittu ja toimitaan jatkossakin. Rangaistuksena toistuvasta ohjeen noudattamatta jättämisessä on käytössä kasvatuskeskustelut ja jälki-istunnot.

Nuorisovaltuusto vaatii myös lisää keskustelua esimerkiksi terveystiedontunneilla.

Vastine:

Hygienia ja hajusteiden käyttö tulevat luontevasti esille terveystiedon tunneilla. Keskustelua hajusteasiasta on hyvä ottaa esille varsinkin niissä luokissa, missä on hajusteherkkiä oppilaita. Asiaa on hyvä tuoda esille myös siten, että kutsutaan koululle kokemusasiantuntija kertomaan hajusteiden aiheuttamista haittavaikutuksista hänen kokemanaan. Aloite huomioiden Haapaniemen koululla on 12.3.2026 hyödynnetty Hengitysliiton kouluttamaa kokemustoimijaa käsiteltäessä tuoksuihin ja tuoksuttomuuteen liittyviä asioita opettajakunnan kanssa. Soveltuvien osien ja tarvittaessa kokemustoimijaa käytetään apuna käsiteltäessä asiaa myös oppilaiden kanssa terveystiedon oppitunneilla.

Oheismateriaali:

- nuorisovaltuuston aloite
- Haapaniemen koulun järjestyssäännöt

Lisätiedot:

Haapaniemen koulun rehtori, Jari Kunelius, puh. 044 459 7377

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja, Jouni Häkkinen, puh. 040 557 0439

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Viitaten Haapaniemen koulun rehtorin vastaukseen nuorisovaltuuston jättämään aloitteeseen, sivistys- ja hyvinvointilautakunta toteaa lausuntonaan kaupunginhallitukselle, että Haapaniemen koulun ohjeistus hajusteiden käytöstä ja mahdolliset seuraamukset ohjeiden noudattamatta

jättämisestä ovat riittävät, eikä järjestyssääntöjä näin ollen tarvitse muuttaa.

Lisäksi sivistys- ja hyvinvointilautakunta toteaa positiivisena asiana, että koululla on hyödynnetty Hengityслиiton kouluttamaa kokemustoimijaa käsiteltäessä tuoksuihin ja tuoksuttomuuteen liittyviä asioita opettajakunnan kanssa. Tarvittaessa kokemustoimijaa voidaan hyödyntää myös terveystiedon oppitunneilla

Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto
Toimenpiteet	Jatkokäsittelyyn kaupunginhallitus